

Judecătoria Chișinău sediul Rîșcani
Judecător Igor Barbacaru
Reclamant: Donos Tudor

CERERE

1. Pe portalul Judecătoriei Chișinău a fost publicată data ședinței de judecată 27.11.2023.

Prin urmare avînd în vedere că pînă la acea dată e un timp mai mult de cinci luni, atunci în acest sens se solicită efectuarea unor acțiuni ce ține de buna desfășurare a procesului, iar efectuarea acestor acțiuni nu încalcă în nici un mod drepturile altor participanți la proces .

2. Se solicită ca instanța de judecată, în lipsa părților să ridice excepția de neconstituționalitate a următoarelor acte normative aplicabile în prezentul proces:

- a) Sintagmei legale- „*desemnează din oficiu*” și cuvîntul „*birou*” din **articolul 31¹ alin.(1)** din Legea cu privire la asistența juridică garantată de stat, care prevede:

În cazul în care în circumscripția unei judecătories nu activează avocați înscrisi în lista avocaților care acordă asistență juridică la cerere sau cei înscrisi nu pot răspunde solicitării, oficiul teritorial desemnează din oficiu un avocat din rîndul celor care nu sînt înscrisi în lista avocaților care acordă asistență juridică la cerere al cărui birou își are sediul în raza de activitate a oficiului teritorial respectiv.

- b) Art.35 alin.(1) din Legea nr.1260 din 19.07.2002 „**cu privire la avocatură**”, **potrivit căreia:** *Uniunea Avocaților este organul de autoadministrare al avocaților, din care fac parte toți membrii barourilor din țară, și are sediul în municipiul Chișinău.*

Excepția de neconstituționalitate în cauză se referă în exclusivitate la omisiunea legislativă de a reglementa prin lege oorganul care asigură independența și imparțialitatea avocatului în Republica Moldova.

3. Actele normative care se solicită să fie supuse controlului de constituționalitate, sunt aplicabile în acest proces judiciar, fiindcă merge vorba de acțiunile Coordonatorului Oficiului Teritorial Bălți a CNAJGS Victor Grijuc, care a acționat prin prisma art. 31¹ alin.(1) din Legea cu privire la asistența juridică garantată de stat, și l-a desemnat din oficiu pe avocatul Nicolae Guminiuk care își exercita meseria sub formă liberă de- „*Cabinetul Avocatului*” nu sub formă de „*Birou*”, fără ca să emită o decizie de desemnare ca săi atribue drepturi și obligații așa cum prevede art.27 alin.(3) din Legea cu privire la asistența juridical garantată de stat și art.67 alin.(3¹) din Codul de procedură penală.

-I-

**Cu privire la excepția de neconstituționalitate a 31¹ alin.(1) din
Legea cu privire la asistența juridică garantată de stat:**

4. Prevederile art. 31¹ alin.(1) din Legea cu privire la asistența juridică garantată de stat, contravin unor prevederi din Constituție, și produc ingerințe în drepturile fundamentale.
Ba mai mult că această lege, a produs o incertitudine juridică, în activitatea mai multor autorități și personae, inclusive în justiție.
5. Coordonatorul OT Bălți al CNAJGS Victor Grijuc a emis o explicație și o Notă informativă către Directorul executiv CNAJGS Lilian Darii și în aliniatul 4 din Nota informativă a scris:
Este de menționat faptul, că avocatul Nicoale Guminiuk la acel moment nu avea încheiat contract cu oficiul privind acordarea asistenței juridice calificate garantate de stat la cerere și respectiv nu putea fi emisă o decizie privind desemnarea(copia Notei informative este anexată la acțiune).
6. Iar CNAJGS și Ministerul Justiției au adoptat următoarea concluzie:
„că acordarea asistenței juridice garantate de stat, în lipsa Deciziei de desemnare emisă de Oficiul Teritorial al CNAJGS, nu se consideră caz de asistență juridică garantată de stat(copiile este anexată la acțiune e).
7. Potrivit art.54 alin.(1) lit.b) din Legea cu privire la avocatură, prevede:
Articolul 54. Obligațiile avocatului
(1) Avocatul este obligat:
a) [...];
b) *să acorde asistență juridică conform contractului încheiat cu clientul sau cu oficiul teritorial al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat;*
8. Iar potrivit art.52 alin.(1) din Legea cu privire la avocatură, potrivit căreia:
Se interzice imixtiunea în exercitarea profesiei de avocat. Statul asigură respectarea și protejarea libertății în exercitarea profesiei de avocat, fără discriminare și fără intervenții nejustificate din partea autorităților sale sau a publicului.
9. Constituția RM consacră în art.26 alin(4), **Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.**
10. În concluzie, prevederile art. 31¹ alin.(1) din Legea cu privire la asistența juridică garantată de stat, ca lege aplicabilă în acest proces judiciar contravine art.26 alin.(3) și (4) din Constituție, **art.44 alin.(1) din Constituție**, - Munca forțată este interzisă, și art.120 din Constituție.

-II-

Cu privire la excepția de neconstituționalitate a art.35 alin.(1) din Legea nr.1260 din 19.07.2002 „cu privire la avocatură”,

11. Din probele prezentate se deduce rezonabil că în privința avocatului Nicolae Guminiuk s-au făcut presiuni ca să acorde asistența juridică garantată de stat, fiind impus contrar voinței sale. Ne fiind nici remunerat.
12. Potrivit art.52 alin.(1) din Legea cu privire la avocatură, potrivit căreia:
Se interzice imixtiunea în exercitarea profesiei de avocat. Statul asigură respectarea și protejarea libertății în exercitarea profesiei de avocat, fără discriminare și fără intervenții nejustificate din partea autorităților sale sau a publicului.
13. Constituția RM consacră în art.26 alin(4), **Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.**
14. Prin urmare, independența avocatului este un principiu constituțional.
15. Deși statul a proclamat independența avocatului, atunci statul nu a creat un organ/autoritate/instituție ca să asigure independența. Or la caz Coordonatorul OT Bălți Victor Grijuț a atentat la independența profesională a avocatului Guminiuk Nicolae și la impus, fapt confirmat prin procesul-verbal al ședinței de judecată și alte probe prezentate instanței.
16. În acest sens Art.35 alin.(1) din Legea nr.1260 din 19.07.2002 „**cu privire la avocatură**”, potrivit căreia: *„Uniunea Avocaților este organul de autoadministrare al avocaților, din care fac parte toți membrii barourilor din țară, și are sediul în municipiul Chișinău”*, contravin art.26 alin.(4) din Constituție pe motivul că sînt afectate de **omisiunea legislativă de a reglementa prin lege organul care asigură independența și imparțialitatea avocatului în Republica Moldova.**
17. La acest compartiment s-a lecturat Legislația RM cu privire la asigurarea independenței și imparțialității altor subiecți ai justiției și s-a constatat:
 - art.1 alin.(1) din Legea **cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, este prevăzut: Consiliul Superior al Magistraturii este un organ independent, format în vederea organizării și funcționării sistemului judecătoresc, și este garantul independenței autorității judecătorești.**
 - art.68 alin.(2) din Legea cu privire la procuratură, este prevăzut: **„Consiliul Superior al Procurorilor este garantul independenței și imparțialității procurorilor”**.
18. Observăm că avocaților care de asemenea activează în domeniul justiției, statul nu le-a garantat independența necesară care urmează a fi garantată de un organ, așa cum statul garantează independența judecărilor și procurorilor prin acele organe care administrează profesiile respective.
19. În acest sens prevederile art. 35 alin.(1) din Legea nr.1260 din 19.07.2002 „**cu privire la avocatură**”, contravin art.26 alin.(4) din Constituție, care la caz sînt aplicabile.
20. Potrivit **Hotărîrei Curții Constituționale nr.2 din 09 februarie 2016, înalta Curte a hotărît în paragraful 76; 83 și 86 :**

76. Prin urmare, în momentul în care judecătorul ordinar constată sau este invocată de către părți o anumită incertitudine privind constituționalitatea actului aplicabil, acesta este obligat să demareze procesul de exercitare a controlului constituționalității.

83. Curtea reține că verificarea constituționalității normelor contestate **constituie competența exclusivă a Curții Constituționale**. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82.

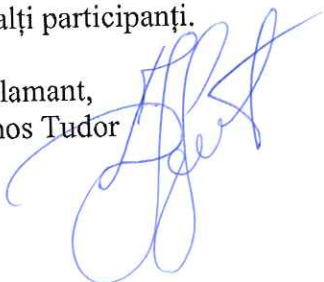
86. Curtea reține că, **prin ignorarea excepției de neconstituționalitate și rezolvarea litigiului fără soluționarea prealabilă a excepției de către instanța de contencios constituțional, judecătorul ordinar ar dobândi prerogative improprii instanței judecătorești.**

21. Reșind din cele expuse,

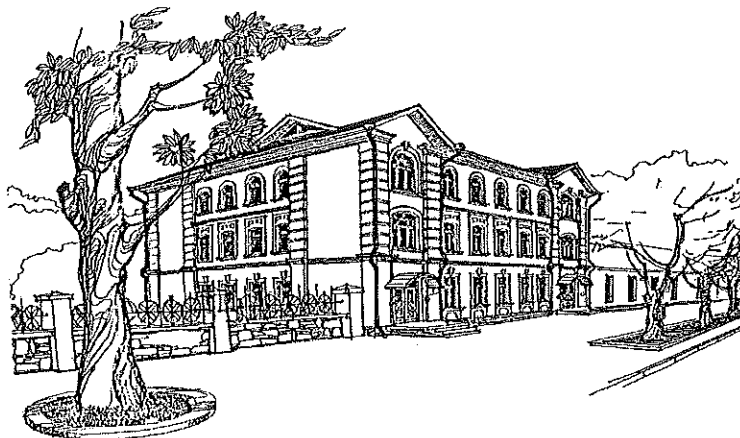
SOLICIT:

1. Examinarea prezentei cereri în lipsa părților cu admiterea ei.
2. Sesizarea Curții Constituționale ca să rezolve excepția de neconstituționalitate a sintagmei legale- „**desemnează din oficiu**” și cuvântul „**birou**” din **articolul 31¹ alin.(1)** din Legea cu privire la asistența juridică garantată de stat.
3. Sesizarea Curții Constituționale ca să rezolve excepția de neconstituționalitate a art.35 alin.(1) din Legea nr.1260 din 19.07.2002 „**cu privire la avocatură**”.
4. Expedierea sesizării prezentate către Curtea Constituțională.
5. Copia încheierii să fie expediată la adresa de domiciliu a reclamantului, și alți participanți.

Reclamant,
Donos Tudor

05 iunie 2023

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
Chișinău MD 2004,
Republica Moldova

S E S I Z A R E

privind excepția de neconstituționalitate

*prezentată în conformitate cu art. 135 alin.(1) lit.a) și lit.g) din Constituție și
în conformitate cu Hotărârea Curții Constituționale nr.2 din 09.02.2016*

A. Autor al excepției de neconstituționalitate

1. Nume: **Donos**

2. Prenume: **Tudor**

A.2. Instanța de judecată

1. Denumirea instanței de judecată/sediu: **Judecătoria Chișinău(sediul Rîșcani)**

2. Judecător/complet de judecată: **Judecătorul Igor Barbacaru**

3. Adresa instanței de judecată: **or. Chișinău, str.Kiev 3**

4. Telefonul și e-mail-ul instanței de judecată: **(22)44-53-17; E-mail: jrc@justice.md;**

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecării instanței de drept comun

1. În Judecătoria Chișinău sediul Rîșcani se află spre examinare acțiunea în contencios administrativ la cererea lui Donos Tudor vs Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat(*în continuare CNAJGS*).

2. Obiectul litigiului constă în solicitarea anulării răspunsului nr.10 din 17 martie 2023 emis de CNAJGS asupra petiției lui Donos Tudor privind sesizarea acțiunilor ilegale ce constituie abatere disciplinară ale Coordonatorului Oficiului Teritorial Bălți al CNAJGS Victor Grijuc și a Hotărîrii CNAJGS nr. 18 din 24 februarie 2023 privind respingerea cererii prealabile.

Instanței i s-a solicitat odată cu anularea actelor contestate să oblige Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat:

- a) Să declanșeze procedura administrativă de cercetare a faptei de: „*neexecutare a încheierei judecătorești de desemnare a unui avocat care asigură asistență juridică garantată de stat*”, - faptă comisă de coordonatorul OT Bălți al CNAJGS Victor Grijuc, contrar art.120 din Constituție.
- b) Să declanșeze procedura administrativă de cercetare a faptei de: „*amestec în independența avocatului Nicolae Guminiuk cu impunerea să acorde asistență juridică garantată de stat fără decizie de desemnare și fără plată, contrar voinței avocatului*”, faptă comisă de coordonatorul OT Bălți al CNAJGS Victor Grijuc, contrar art.26 alin.(4) din Constituție.
- c) Să declanșeze procedura administrativă de cercetare a faptei de: „*inducere în eroare și oferirea de informații false prin explicație și Notă informativă a Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat și Ministerului Justiției*”, faptă comisă de coordonatorul OT Bălți al CNAJGS Victor Grijuc, care a determinat autoritățile statului să ofere informație eronată și falsă lui Donos Tudor contrar art.34 alin.(2) din Constituție.
- d) Să oblige Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat să adopte un document, hotărîre/decizie/proces-verbal, motivat de drept și de fapt asupra petiției în care sunt reclamante acțiunile lui Victor Grijuc care s-a soldat cu violarea drepturilor fundamentale ale lui Donos Tudor care este victima actului de justiție falsificat cu mecamsimul asistenței juridice truate.
- e) Să oblige Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat să cerceteze fapta sesizată sub aspectul comiterii abaterii disciplinare prevăzute de Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, - **Articolul 57. Abaterile disciplinare**, care prevede: - **Constituie abateri disciplinare: e) refuzul nejustificat de a îndeplini sarcinile și atribuțiile de serviciu, precum și dispozițiile conducătorului; g) acțiunile care aduc atingere prestigiului autorității publice în care activează;**
- f) Să oblige Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat să informeze corect Ministerul Justiției, asupra faptului neexecutării unei încheieri judecătorești de desemnare a unui avocat care acordă asistență juridică garantată de stat, acțiunii comise de către Coordonatorul OT Bălți al CNAJGS Victor Grijuc prin care a sfidat art.120 din Constituție.
- g) Să oblige Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat să aprecieze calitatea asistenței juridice garantate de stat prestată de avocatul Guminiuk așa zis numit în felul cum l-am descris mai sus.

3. Necesitatea adresării în justiție asupra acestui fapt, este determinată de situația că pînă-n prezent CNAJGS nu a cercetat o faptă ilegală de neexecutare a unei încheieri judecătorești de desemnare a unui avocat într-un proces penal, faptă comisă de Coordonatorul OT Bălți al CNAJGS Victor Grijuc contrar art.120 din Constituție.

Totodată pentru a crea impresia că încheierea judecătorească de fapt a fost executată, Coordonatorul OT Bălți al CNAJGS Victor Grijuc îl impune pe avocatul Nicolae Guminiuk contrar voinței sale, să presteze asistență juridică garantată de stat, deși avocatul în cauză nu era înscris în Registrul național al avocaților cu drept de acordare a asistenței juridice garantate de stat. Prin astfel de acțiuni s-a atentat la independența avocatului principiu garantat de art.26 alin.(4) din Constituție.

Iar toate cele descrise au produs falsul actului justiției cu trucarea mecanismului asistenței juridice garantate de stat.

Timp de aproape doi ani de zile avocatul Guminiuk Nicolae sub impunerea Cordoanatorului OT Bălți Victor Grijuc, a falsificat actul justiției, fiindcă nu a fost împuternicit, nu a avut drepturi și obligații procesuale, nu a efectuat nici o acțiune, nu a contestat măcar sentința cu apel (fiindcă nu avea dreptul și împuternicire).

Iar în lipsa asistenței juridice, în lipsa apărării, dar cu avocat fizic prezent fără împuterniciri Donos Tudor a fost condamnat la închisoare.

CNAJGS nu a cercetat această faptă, deși a fost sesizat de mai multe ori. CNAJGS a informat eroant Ministerul Justiției asupra acestui caz. Iar feleul cum a examinat acest fapt CNAJGS prin implimentarea unor argumente eroante s-a creat o impresie că toate lucrurile au decurs în mod legal, deși în realitate sunt ilegale, fapt confirmat și prin ordonanța de refuz în pornirea urmăririi penale și clasarea procesului penal nr.20229780014, prin care procurorul în Procuratura Anticorupție a refuzat în pornirea urmăririi penale pe semnele neglijenței de serviciu motivând astfel:

„În speță acțiunile Coordonatorului Oficiului Teritorial Bălți al CNAJGS Victor Grijuc ar constitui o neglijență în serviciu însă în speță este lipsa laturei obiective și amume: cauzarea de daune în proporții mari, care pe caz nu se identifică. Or însăși petenții indică cauzarea în acest sens a unui prejudiciu în proporții doar considerabile dreptului lui Donos Tudor”. A se vedea copia ordonanței la fila 6, se anexează.

4. Fapta s-a produs în felul următor:

Judecătoria Telenești în 2014 judeca o acuzație penală împotriva lui Donos Tudor.

Inculpatul fiind suspendat din funcție, nu avea bani pentru ași alege un avocat. Instanța a solicitat printr-o încheiere judecătorească către Oficiul Teritorial Bălți al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat să desemneze un avocat care acordă asistență juridică garată de stat.

La data de 02 decembrie 2014 în ședința de judecată s-a prezentat avocatul Nicolae Guminiuk titularul licenței de avocat nr.1682 din 17.06.2009, susținând că este avocat care acordă asistență juridică garantată de stat.

La data de 02 decembrie 2014, inculpatul Donos Tudor, depune o cerere scrisă către instanță prin care solicită înlăturarea apărătorului N.Guminiuk, pe motivul că nu este avocat ce face parte din corpul avocaților care acordă asistență juridică garată de stat, cât și neîncrederea în avocatul Guminiuk (anexă copia cererii).

În cadrul ședinței de judecată, avocatul Nicolae Guminiuk a declarat: **„Onorată instanță eu am fost impus să acord apărare”**. Acest fapt a fost înscris în procesul-verbal a ședinței de judecată (a se vedea copia se anexează).

Peste aproximativ 2 ani de zile, avocatul Nicolae Guminiuk depune o cerere către instanța de judecată cu următorul conținut:

„Prin prezenta vă aduc la cunoștință că CA N.Guminiuc încetează participarea în cadrul dosarului penal cu privire la inculparea lui Donos Tudor în lipsa contractului și deciziei Oficiului Teritorial Bălți al CNAJGS” (anexă fotocopia cererii).

Anexînd la cererea dată o informație eliberată de OT Bălți al CNAJGS prin care se confirmă că nu există decizie de desemnare a

avocatului Guminiuk emisă în baza art.27 al Legii privind asistența juridică garantată de stat.

În anul 2018, soția lui Donos Tudor, Donos Elena l-a apelat telefonic pe avocatul Nicolae Guminiuk solicitând informație referitor la modul de intrare în proces în calitate de apărător.

Discuția purtată de Donos Elena și avocatul Guminiuk Nicolae a fost fixată pe format electronic și este transcrisă într-o stenogramă ce a fost prezentată instanței drept probă.

Potrivit stenogramei:

Avocatul Guminiuk explică că în anul 2014 a fost contactat telefonic de către Coordonatorul Oficiului Teritorial Bălți al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat Victor Grijuc, care i-a solicitat să acorde asistență juridică garantată de stat lui Donos Tudor pe o cauză penală.

Avocatul Guminiuk inițial a refuzat să acorde asistență juridică garantată de stat fiindcă nu are contract încheiat cu Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat și nu face parte din lista avocaților publici împuterniciți pentru astfel de activitate.

Coordonatorul Oficiului Teritorial Bălți al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat Victor Grijuc, la amenințat pe avocatul Guminiuk că-i face probleme la Uniunea Avocaților dacă refuză.

În cele din urmă, din frică avocatul Guminiuk a acceptat, impunând condiția către Coordonatorul OT Bălți Grijuc, ca să fie inclus în baza de date a Oficiului Teritorial Bălți al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat, pentru remunerare.

Peste un an și ceva, avocatul Guminiuk se prezintă la Coordonatorul Oficiului Teritorial Bălți al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat Victor Grijuc, ca să-i achite salariu pentru asistența juridică acordată lui Donos Tudor.

Verificînd în baza de date a Oficiului Teritorial Bălți al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat, avocatul Guminiuk constată că nu figurează.

Revoltîndu-se de acest fapt avocatul Guminiuk, atunci Coordonatorul Oficiului Teritorial Bălți al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat Victor Grijuc, la asigurat că hotărăște această întrebare.

Avocatul Guminiuk i-a reproșat Coordonatorului OT Bălți Grijuc, fiindcă ceia ce-i propune constituie o „păcăleală a statului” și are miros neplăcut.

Totuși avocatul Guminiuk ia lăsat ultimatum Coordonatorului OT Bălți Grijuc, acuzîndu-l că la indus în eroare, și părăsește procesul de apărare a lui Donos Tudor(a se vedea stenograma anexată).

În cadrul unui proces judiciar, Avocatul Nicolae Guminiuk a depus o referință comunicînd că de fapt Coordonatorul Oficiului Teritorial Bălți al CNAJGS Victor Grijuc e emis decizia de desemnare a avocatului însă de fapt a uitat să o înregistreze, ceia ce constituie o eroare mică. Impunerea sa să acorde asistență juridică garantată de stat a fost reeșind din art.31¹ alin.(1) al Legii cu privire la asistența juridică garantată de stat.

La rîndul său Coordonatorul OT Bălți al CNAJGS Victor Grijuc a emis o explicație și o Notă informativă către Directorul executiv CNAJGS Lilian Darii și în aliniatul 4 din Nota informativă a scris:

Este de menționat faptul, că avocatul Nicoale Guminiuk la acel moment nu avea încheiat contract cu oficiul privind acordarea asistenței juridice calificate garantate de stat la cerere și respectiv nu putea fi emisă o decizie privind desemnarea(copia Notei informative se anexează).

Prin urmare aceste ilegalități se datorează circumstanțelor ce au produs amestecul în activitatea și independența avocatului inclusiv prin aplicarea art.31¹ alin.(1) al Legii cu privire la asistența juridică garantată de stat.

5. Anestecul în independența avocatului Guminiuk Nicoale din partea Coordonatorului OT Bălți Victor Grijuc, la determinat pe avocatul N.Guminiuk să acționeze contrar obligațiilor sale profesionale statuate de art.54 alin.(1) lit.b) din Legea cu privire la avocatură, care prevede:

Articolul 54. Obligațiile avocatului

(1) Avocatul este obligat:

a) [...];

b) să acorde asistență juridică conform contractului încheiat cu clientul sau cu oficiul teritorial al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat;

6. Timp de aproape 2 ani, avocatul Nicolae Guminiuk a indus în eroare o instanță de judecată și pe Donos Tudor că este avocat desemnat de Oficiul Teritorial Bălți al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garntată de Stat, inducînd în eroare că are împuterniciri procesuale, circumstanțe ce sunt răsturnate de art.27 al Legii privind asistența juridică garantată de stat și Legea cu privire la avocatură.

7. Totodată se observă și o imixtiune în activitatea avocatului Nicolae Guminiuk comisă din partea Coordonatorului Oficiului Teritorial Bălți al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat Victor Grijuc, care la impus prin amenințare să acorde asistență juridică, contrar voinței avocatului.

Cazul este eșit din buna-practică, reeșind din prevederile art.52 alin.(1) din Legea cu privire la avocatură, potrivit căreia: *Se interzice imixtiunea în exercitarea profesiei de avocat. Statul asigură respectarea și protejarea libertății în exercitarea profesiei de avocat, fără discriminare și fără intervenții nejustificate din partea autorităților sale sau a publicului.*

8. În atare situație, se constată că deși statul a proclamat independența avocatului, atunci tot statul nu a constituit un organ/autoritate publică, care să asigure efectiv independența avocatului în Republica Moldova.

9. În această abordare consider că prevederile art.35 alin.(1) din Legea cu privire la avocatură care prevede: *„Uniunea Avocaților este organul de autoadministrare al avocaților, din care fac parte toți membrii barourilor din țară, și are sediul în municipiul Chișinău”, sînt neconstituționale, în partea ce ține de omisiunea legislativă de a reglementa care este organul ce asigură independența avocatului.*

10. Într-o altă abordare, observăm că art.1 alin.(1) din Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, este prevăzut: *Consiliul Superior al Magistraturii este un organ independent, format în vederea organizării și funcționării sistemului judecătoresc, și este garantul independenței autorității judecătorești.*

Potrivit art.68 alin.(2) din Legea cu privire la procuratură, este prevăzut: *„Consiliul Superior al Procurorilor este garantul independenței și imparțialității procurorilor”.*

11. Prin urmare, la justiția penală moldovenească participă trei actori importanți: Judecătorul, procurorul și avocatul.

Independența acestor persoane s-au organe, derivă din principiul contradictorialității în procesul penal(*art.24 alin.(1) CPP*), potrivit căreia: *Urmărirea penală, apărarea și judecarea cauzei sînt separate și se efectuează de diferite organe și persoane.*

12. În astfel de împrejurări statul de drept a lăsat pe avocați într-o poziție ce permite influența necorespunzătoare a lor la înfăptuirea justiției, din partea Oficiilor Teritoriale ale CNAJGS care acționează prin prisma art. 31¹ alin.(1) din Legea cu privire la asistența juridică garantată de stat.

Motivul fiind că nu există un organ ce să le asigure independența avocaților, pe cînd comparativ cu judecătorii și procurorii prin lege au format organe să le asigure independența.

13. Prin urmare prevederile art.35 alin.(1) din Legea cu privire la avocatură devin aplicabile în prezentul proces, fiindcă din materialul probatoriu și potrivit speței se constată că asupra avocatului Nicolae Guminiuk s-a produs influențe necorespunzătoare ca să emită actul de reprezentare și să acorde asistență juridică garantată de stat contrar voinței sale, iar prin art.35 alin.(1) din Legea cu privire la avocatură, nu este reglementat care este organul/autoritatea publică ce trebuia să-i asigure independența avocatului ca să nu acționeze în maniera dată, rezultată cu violarea drepturilor fundamentale și falsul actului justiției.

14. Prevederile art. 31¹ alin.(1) din Legea cu privire la asistența juridică garantată de stat, de asemenea devin aplicabile în acest proces, or prin prisma acestor prevederi avocatul Guminiuk Nicoale a fost impus de Coordonatorul OT Bălți al CNAJGS Victor Grijuț să acorde asistență juridică contrar voinței sale.

C. Obiectul sesizării

15. Obiectul prezentei sesizări se referă la două legi diferite, însă ambele sunt aplicabile în litigiul dedus judecării.

15.1. Art.35 alin.(1) din Legea nr.1260 din 19.07.2002 „**cu privire la avocatură**”, potrivit căreia: *Uniunea Avocaților este organul de autoadministrare al avocaților, din care fac parte toți membrii barourilor din țară, și are sediul în municipiul Chișinău.*

Excepția de neconstituționalitate se referă în exclusivitate la omisiunea legislativă de a reglementa prin lege oorganul care asigură independența și imparțialitatea avocatului în Republica Moldova.

Omisiunea legislativă poate constitui obiect al excepției de neconstituționalitate în cazul cînd prin omisiunea propriu zisă este afectat un drept fundamnetal. Autorul sesizării este obligat să demonstreze dreptul violat prin omisunea legislativă ce constituie obiect al excepției.

La acest compartiment este relevantă jurisprudența Curții Constituționale, potrivit căreia Curtea a statuat: *În acest context, Curtea reține că, fiind în prezența unei omisiuni legislative și în virtutea rolului său de garant al supremației Constituției, nu poate ignora viciul de neconstituționalitate existent, deoarece tocmai această omisiune este cea care generează, eo ipso, încălcarea dreptului constituțional al persoanei de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. Or, Constituțională, potrivit art. 134 din Legea fundamentală, garantează supremația Constituției, ceea ce presupune, printre altele, conformitatea întregului drept cu Constituția(HCC nr. 17 din 19.05.2016, § 71, citat acolo).*

15.2. Sintagma legală- „*desemnează din oficiu*” și cuvîntul „*birou*” din articolul 31¹ alin.(1) din Legea cu privire la asistența juridică garantată de stat, care prevede:

În cazul în care în circumscripția unei judecătoriai nu activează avocați înscrși în lista avocaților care acordă asistență juridică la cerere sau cei înscrși nu pot răspunde solicitării, oficiul teritorial desemnează din oficiu un avocat din rândul celor care nu sînt înscrși în lista avocaților care acordă asistență juridică la cerere al cărui birou își are sediul în raza de activitate a oficiului teritorial respectiv.

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție

LEGISLAȚIA PERTINENTĂ

ASPECTE DE DREPT INTERNAȚIONAL pertinente independenței avocatului

CODUL DEONTOLOGIC AL AVOCAȚILOR DIN UNIUNEA EUROPEANĂ

2. PRINCIPII GENERALE

2.1. Independența

2.1.1. Multitudinea îndatoririlor care îi revin avocatului impune o independență absolută a acestuia, scutită de orice presiune, îndeosebi de presiunea derivată din propriile sale interese sau datorată influențelor din afară. Această independență este, de asemenea, necesară atât pentru încrederea în justiție, cât și pentru încrederea în imparțialitatea judecătorului. Prin urmare, avocatul trebuie să evite orice prejudiciere a independenței sale și să vegheze la a nu neglija etica sa profesională pentru a-i mulțumi pe clienții săi, pe judecător sau pe terti.

2.1.2. Această independență este necesară și în activitatea juridică, și în cea judiciară. Sfatul dat de avocat clientului sau nu are nici o valoare atunci dacă acest lucru a fost făcut din complăcere, din interes personal sau sub efectul unei presiuni din afară.

2.2. Încrederea și integritatea morală Relațiile bazate pe încredere nu pot exista decât atunci când nu există nici o urmă de îndoială cu privire la onoarea personală, la probitatea și integritatea avocatului. Pentru avocat, aceste virtuți tradiționale constituie obligații profesionale.

3. RELATIILE CU CLIENTII

3.1. Debutul și încetarea relațiilor cu clientul

3.1.1. Avocatul nu acționează decât atunci când este împuternicit de clientul său. Avocatul poate totuși să acționeze într-un caz în care a fost însărcinat de un alt avocat care îl reprezintă pe client sau în care a fost numit de o instanță competentă. Avocatul trebuie să se străduiască, în mod rezonabil, să cunoască identitatea, competența și posibilitățile persoanei sau ale autorității de care a fost împuternicit, atunci când circumstanțele specifice relevă ca această identitate, această competență sau aceste împuterniciri **sunt îndoielnice.**

3.1.2. Avocatul își sfatuește și își apără clientul cu promptitudine, în mod conștiincios și cu diligență. El își asumă personal răspunderea pentru misiunea care i-a fost încredințată și informează pe client cu privire la evoluția cauzei care i-a fost încredințată.

3.1.3. **Avocatul nu acceptă să-i fie încredințată o cauză atunci când știe sau când ar trebui să știe ca el nu are competența necesară pentru a se ocupa de această cauză,** fără a coopera cu un avocat care are competența necesară. Avocatul nu poate accepta o cauză atunci când, datorită altor obligații, se află în imposibilitatea de a se ocupa de ea cu promptitudine.

3.1.4. Avocatul nu va putea să exercite dreptul sau de a nu se ocupa de o cauză în așa fel sau în astfel de circumstanțe încât clientul să nu mai poată găsi altă modalitate de a fi asistat juridic la timp, pentru a se putea preveni prejudicierea clientului.

Prevederile relevante ale Constituției (M.O., 1994, nr. 1) sunt următoarele:

Articolul 1
Statul Republica Moldova

„[...]”

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 4
Drepturile și libertățile omului

„(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.”

Articolul 20
Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 21
Prezumția nevinovăției

Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată pînă cînd vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.

Articolul 23
Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoriile

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoriile. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 26
Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) **Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.”**

Articolul 54
Restrângerea exercițiului unor drepturi sau
al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

Prevederi relevante ale Legii nr.1260 din 19.07.2002.,cu privire la avocatură”

Articolul 35. Uniunea Avocaților

Uniunea Avocaților este organul de autoadministrare al avocaților, din care fac parte toți membrii barourilor din țară, și are sediul în municipiul Chișinău.

Articolul 51. Independența avocatului

În exercitarea profesiei sale, avocatul este independent și se supune numai legii, statutului profesiei de avocat și Codului deontologic al avocatului. Avocatul este liber în alegerea poziției sale și nu este obligat să coordoneze această poziție cu nimeni, în afară de client.

Articolul 52. Garantarea independenței

(1) Se interzice imixtiunea în exercitarea profesiei de avocat. **Statul asigură respectarea și protejarea libertății în exercitarea profesiei de avocat**, fără discriminare și fără intervenții nejustificate din partea autorităților sale sau a publicului.

(5) Insultarea, calomnierea avocatului, amenințările la adresa acestuia, actele de violență comise împotriva lui în timpul exercitării atribuțiilor profesionale și în legătură cu aceasta se pedepsesc conform legii.

(8) Nici o autoritate publică nu poate influența direct sau indirect și nu poate controla contractul dintre avocat și client.

Articolul 54. Obligațiile avocatului

(1) Avocatul este obligat:

a) [...];

b) să acorde asistență juridică conform contractului încheiat cu clientul sau cu oficiul teritorial al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat;

Articolul 11. Incompatibilități

(3) Nu se admite acordarea de către avocat a asistenței juridice de reprezentare a intereselor în instanțele de judecată **în alt temei decât în baza contractului de asistență juridică înregistrat la cabinetul avocatului sau la biroul asociat de avocați**. Excepție fac cazurile de reprezentare a intereselor soțului/soției și ale rudelor până la gradul al patrulea inclusiv.

Prevederi relevante ale Legii nr.198 din 26.07.2007 „cu privire la asistența juridică garantată de stat ”

Articolul 27. Decizia privind acordarea asistenței juridice calificate

(1)[...]

(2)[...]

(3) Drepturile și obligațiile avocatului care acordă asistență juridică calificată se atestă prin decizie privind acordarea de asistență juridică, emisă în condițiile prezentei legi.

Prevederi relevante ale Hotărîrea Guvernului nr.158 din 28.02.2013 „cu privire la aprobarea formularului și modului de utilizare a mandatului avocatului și al avocatului stagiar”

6. Formularul mandatului avocatului conține următoarele elemente obligatorii:

1) pe recto se inserează:

a) [...];

b) [...];

c) [...];

d) [...];

e) [...];

f) [...];

g) [...];

h) numărul contractului de asistență juridică și data semnării;

i) numărul deciziei coordonatorului Oficiului Teritorial al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat și data semnării;

j) [...];

E. Argumentarea pretensei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție

-I-

Excepția de neconstituționalitate a art.35 alin.(1) din Legea nr.1260 din 19.07.2002 „cu privire la avocatură”,

16. **Constituția RM consacră în art.26 alin.(4),** Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.

Prevederile constituționale sunt dezvoltate pe larg prin art.52 alin.(1) din Legea cu privire la avocatură, astfel: *Se interzice imixtiunea în exercitarea profesiei de avocat. Statul asigură respectarea și protejarea libertății în exercitarea profesiei de avocat, fără discriminare și fără intervenții nejustificate din partea autorităților sale sau a publicului.*

Principiul fundamental al profesiei privind libertatea și independența avocatului semnifică dreptul și obligația avocatului de a face abstracție și de a nu ceda altor interese când îndeplinește serviciul său profesional, și să nu permită ca supunerea sa – exclusiv legii și jurământului său profesional – să fie compromisă de presiuni nepotrivite.

Este esențial că avocații trebuie să fie liberi de orice presiune externă și orice imixtiune nepermisă de lege în activitatea lor profesională. Acesta este înțelesul independenței personale a avocatului.

În profesia de avocat, „independența profesiei de avocat” legitimează, motivează, conferă autoritate și este decisivă pentru a câștiga, a conserva și a dezvolta reputația profesională și încrederea în avocați.

Profesia de avocat are nevoie de garanții ferme că nu poate fi șantajată în vreun fel, că este independentă.

Carta principiilor fundamentale ale avocatului european

Într-o societate bazată pe respectul față de justiție, avocatul are un rol eminent. Misiunea sa nu se limitează doar la executarea fidelă a unui mandat în cadrul legii. Avocatul trebuie să vegheze la respectarea Statului de drept și a intereselor persoanelor cărora le apără drepturile și libertățile. Este de datoria avocatului nu numai să pledeze cauza clientului său, ci să și îl consilieze. Respectarea misiunii avocatului este o condiție esențială a Statului de drept și a unei societăți democratice.

Principiul – Independența și libertatea de a asigura apărarea și consilierea clientului său

Avocatul trebuie să fie liber în sens politic, economic și intelectual atunci când acționează în cauza clientului său, când acordă consultații sau când își reprezintă clientul. Aceasta înseamnă că avocatul trebuie să fie independent față de stat sau de alte interese puternice și nu trebuie să permită ca această independență să fie compromisă de presiuni nepotrivite din partea asociațiilor săi. Avocatul trebuie să rămână, de asemenea, independent față de clientul său dacă avocatul dorește să se bucure de încrederea terților și a instanței de judecată. Un avocat nu poate asigura o calitate înaltă a serviciilor sale fără a rămâne total independent de clientul său.

Apartenența avocatului la o profesie liberă și autoritatea care derivă din această apartenență îl va ajuta să-și mențină independența.

Autoreglementarea profesiei va fi privită ca fiind vitală pentru consolidarea independenței avocatului. Trebuie menționat faptul că, în societățile nedemocratice, avocații pot fi împiedicați să acționeze în cauzele clienților lor și pot fi arestați sau executați pentru asemenea încercări.

Articolul 26 alin.(4) din Constituție și art.52 alin.(1) din Legea cu privire la avocatură consacră, deopotrivă, și *independența funcțională* a profesiei de avocat.

17. **Deși statul consacră independența avocatului în Republica Moldova, atunci prevederile legale nu sînt suficiente să asigure independența unui avocat fiindcă prin lege nu este instituit un organ special cu competențe exclusive de asigurare a independenței avocatului. Acesta este problema de drept constituțional care a produs ingerința în drepturile fundamentale ale lui Donos Tudor și astăzi se cercetează în proces judiciar.**

18. În acest aspect ne referim la **Articolul 35 alin.(1) din Legea cu privire la avocatură**, care prevede:

Uniunea Avocaților este organul de autoadministrare al avocaților, din care fac parte toți membrii barourilor din țară, și are sediul în municipiul Chișinău.

Acest articol indică doar că Uniunea Avocaților este organul de autoadministrare a avocaților, fără ca articolul să aibă o continuitate prin care să stabilească cert care este organul ce garantează independența avocatului.

19. Efectuînd o lectură a legilor Republicii Moldova observăm că art.1 alin.(1) din Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, este prevăzut:

Consiliul Superior al Magistraturii este un organ independent, format în vederea organizării și funcționării sistemului judecătoresc, și este garantul independenței autorității judecătorești.

Iar art.68 alin.(2) din Legea cu privire la procuratură, este prevăzut:
„Consiliul Superior al Procurorilor este garantul independenței și imparțialității procurorilor”.

16. Observăm că avocaților care de asemenea activează în domeniul justiției, statul nu le-a garantat independența necesară care urmează a fi garantată de un organ, așa cum statul garantează independența judecărilor și procurorilor prin acele organe care administrează profesiile respective.

17. În acest context **Articolul 35 alin.(1) din Legea cu privire la avocatură**, care prevede:
„Uniunea Avocaților este organul de autoadministrare al avocaților, din care fac parte toți membrii barourilor din țară, și are sediul în municipiul Chișinău”,- este neconstituțional în parte ace ține de nereglementare prin lege care organ asigură independența și imparțialitatea avocatului.

18. **Dacă omisiunea legislativă sesizată afectează vre-un drept din Constituție:**
Principiul fundamental al profesiei privind libertatea și independența avocatului semnifică dreptul și obligația avocatului de a face abstracție și de a nu ceda altor interese, când îndeplinește serviciul său profesional, și să nu permită ca supunerea sa – exclusiv legii și jurământului său profesional – să fie compromisă de presiuni nepotrivite.

Este esențial că avocații trebuie să fie liberi de orice presiune externă și orice imixtiune nepermisă de lege în activitatea lor profesională. **Acesta este înțelesul independenței personale a avocatului.**

Erodarea independenței profesiei de avocat subminează statul de drept, care protejează și deține responsabilitatea fiecărui cetățean, de la cei mai puternici la cei mai puțin puternici.

Activitatea de identificare și interpretare a legii de către avocat, la un caz concret care i-a fost încredințat, devine din ce în ce mai dificilă și mărește artificial riscul juridic, cu influențele sale nefaste.

Avocatul nu este un robot care este comandat cu un buton de la nu știu ce pupitru.

Avocatul este un profesionist al dreptului, care se bucură de independența garantată prin lege, un om pregătit pentru a exercita profesia și a respecta regulile ei, un om care judecă ceea ce face înainte de a pune în mișcare instrumentele pe care legea i le pune la dispoziție, **un om care are și propriul lui ego profesional.**

Într-un asemenea context, independența avocatului este o stare de spirit și o condiție a libertății.

Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege(art.26 alin.(4) din Constituție).

Acest principiu constituțional consacră inviolabilitatea avocatului. Sub acest principiu avocatul este independent să-și exercite apărare clienților săi, cu care a semnat contract de asistență juridică, s-au în cazul când a fost desemnat de Consiliul Național Pentru Asistență Juridică Garantată de Stat.

În litigiul în care s-a ridicat excepția de neconstituționalitate, în privința avocatului Guminiuk s-a produs influențe externe ca să emită mandat de avocat contrar voinței sale, în lipsă contractuală și lipsa unei decizii de desemnare emise de Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat.

Avocatul Guminiuk a fost amenințat că va avea neplăceri cu Uniunea Avocaților dacă refuză să emită mandat de avocat și dacă refuză să se prezinte într-un proces penal de acuzare a lui Donos Tudor.

Din lipsă de asigurare de independență și imparțialitate profesională, avocatul Guminiuk a cedat interesului său, a comis acțiuni ce au derapat de la standartul legii și jurământului său profesional, a confecționat la comandă un mandat de avocat care este un document oficial de strictă evidență cu regim special, și pe baza acestui mandat a uzurpat calitatea de apărător în procesul penal. Uzurpând calitatea de apărător acest avocat a obținut acces la informațiile protejate de art.8 din Convenție și art.28 din Constituție.

Fiindcă legislația RM nu prevedea un organ/ autoritate/instituție, care putea la acea etapă să-I asigure independența avocatului, atunci avocatul a recurs la fapte ilegale, numai să nu obțină un conflict cu Uniunea Avocaților, violând conștiințios drepturile fundamentale. Ba mai mult, că mandatul său de avocat emis sub presiune a falsificat actul justiției fiind falsificat mecanismul asistenței juridice garantate de stat într-un dosar concret, iar pe baza probelor obținute sub imperiul mandatului ca act de reprezentare, Donos Tudor a fost condamnat la privațiune de libertate.

În continuare avocatul Guminiuk a pus pe rol mandatul său emis sub presiuni și l-a prezentat instanței de judecătă, comunicînd instanței(judecătorului) **că a fost impus**, fapt scris în procesul verbal al ședinței de judecată(*a se vedea copia*).

Fiindcă instanța are competență în admiterea/înlăturarea apărătorului potrivit art.70 alin.(7) din Codul de procedură penală, tocmai instanța nu și-a exercitat competența, fiindcă potrivit stenogramei discuției avocatului Guminiuk, atunci avocatul indică direct că **și judecătorul de caz a comis influențe asupra avocatului impunîndu-l să falsifice mecanismul asistenței juridice garantate de stat**, acțiuni inadmisibile în statul de drept.

Pe de altă parte, avocatul Guminiuk a prezentat instanței documentul numit mandat al avocatului. Iar acest document nu este prevăzut în art.70 alin.(7)pct.3) CPP(redacția 2003) fiindcă documentul numit mandatul avocatului a apărut în Republica Moldova în 2010. Chiar și de era judecătorul onest, și nu precedea și el la influențe asupra avocatului, prin aplicarea art.70 alin.(7)pct.3) CPP(redacția2003), nu era în măsură să stabilească corect documentul ce confirmă împuternicirile avocatului dim motivul că art.70 alin.(7)pct.3) CPP era căzut în desuetudine.

Ingerința în dreptul garantat de art.26 alin.(4) din Constituție:

Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege(art.26 alin.(4) din Constituție).

Acest principiu asigură omul moldav că în situațiile dificile de viață, avocatul care îl apără, pe lângă faptul că e onest pe buna-credință, este și stabil, independent și sincer.

Persoana trebuie să fie sigură că nu va fi trădată de avocatul căruia i se distăinue. Persoana trebuie să fie sigură că avocatul sub nici o formă nu va acționa contrar intereselor persoanei. O trădare din partea avocatului în situație dificilă de condamnare a persoanei, ar putea pune în pericol viața omului. Omul trădat în stare de criză psihologică ar putea recurge la diverse tentative cu efect tragic.

În acest sens statul prin lege a interzis ca avocatul să divulge datele obținute de la client. Statul prin lege a interzis ca avocatul să fie implicat în diferite activități special de investigație.

Profilul avocatului liber și independent dezvăluie un avocat competent, onest, dedicat în proiectele în care se implică, responsabil, de bună-credință și cu un bun simț desăvârșit. În plus, este nu doar un om de drept, ci ar trebui să fie și un om de cultură, s-au chiar un psiholog, fiindcă stările clientului cu adevărat sînt critice în situații dificile.

Prin urmare, imedidiat cînd un avocat este telefonat și impus să elibereze mandat de avocat ca să asigure asistență juridică contrar voinței sale unui om, iar dacă refuză este amenințat

cu probleme la Uniunea Avocaților, independența avocatului consacrată de art.26 alin.(4) din Constituție, este grav afectată. Ba mai mult că avocatul nu este remunerat, fiindu-l afectat și dreptul la muncă/salariu. Avocatul impus să presteze muncă forțată contrar voinței sale, atunci acest fapt poate fi catalogat și drept infracțiune. Iar toate acestea violează drepturile omului de a fi asistat de un avocat **ales s-au din oficiu.**

Influența avocatului de a emite mandat de avocat îl obligă să acceseze materialele doasarului de acuzare în care se află date cu caracter personal. Or potrivit art.96 alin.(1) pct.3) Cod de procedură penală, *În cadrul urmăririi penale și judecării cauzei penale trebuie să se dovedească: 3) datele personale care caracterizează inculpatul și victima.*

În astfel de împrejurări constatăm că în Republica Moldova nu există un organ care să asigure independența avocatului, și să pună pe avocat într-o situație de certitudine în cazul când asupra avocatului se comit influențe necorespunzătoare iar avocatul refuză/respinge aceste influențe.

La cazul din speță influența asupra avocatului Guminiuk s-a produs cu susținerea că ar avea probleme cu Uniunea Avocaților dacă refuză să acorde asistență juridică, pe când corect ar fi că tocmai Uniunea Avocaților să nu-i creeze probleme ci săi asigure independența avocatului în situația când există presiuni.

Lipsa organului ce asigură independența avocatului, a produs ingerința în drepturile mele fundamentale, iar imaginea statului de drept a fost denigrate.

Litigiul dedus judecării în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate, are ca obiect protejarea drepturilor fundamentale violate de avocat influențat, neapărat de un organ, care a emis un mandat de avocat la comanda cuiva, pe baza căreia a accesat neautorizat datele mele cu caracter personal, și a falsificat actul justiției falsificând mecanismul asistenței juridice garantate de stat într-o cauză penală de care am fost condamnat la privațiune de libertate.

19. Prezenta sesizare abordează o problemă de drept constituțional ce se referă la lipsa organului legal în Republica Moldova, ce ar asigura independența/imparțialitatea avocatului, ca să protejeze avocatul de influențe exterioare în exercitarea profesiei, și să nu fie produse ingerințe în drepturile fundamentale ale omului.

20. În acest sens se solicită controlul constituționalității a art.35 alin.(1) din Legea nr.1260 din 19.07.2002 „**cu privire la avocatură**”, **potrivit căreia:** *Uniunea Avocaților este organul de autoadministrare al avocaților, din care fac parte toți membrii barourilor din țară, și are sediul în municipiul Chișinău.*

Excepția de neconstituționalitate se referă în exclusivitate la omisiunea legislativă de a reglementa prin lege oorganul care asigură independența și imparțialitatea avocatului în Republica Moldova.

21. În jurisprudența CtEDO, este menționat că influența avocatului este inadmisibilă în statul de drept.

Astfel potrivit Hotărîrii CtEDO în cauza *COLIBABA c. MOLDOVEI* (Cererea nr. 29089/06), § 57, Curtea a statuat: „*După examinarea scrisorii Procurorului General, Curtea tinde să fie de acord cu reclamantul că ea nu pare să fie doar un îndemn adresat avocaților de a respecta etica lor profesională, după cum a sugerat Guvernul. Limbajul folosit de Procurorul General, faptul că el, în mod expres, l-a numit pe avocatul reclamantului în contextul acestei cauze și avertizarea că ar putea fi inițiată o urmărire penală, ca rezultat al pretensei plângeri necorespunzătoare a ultimului adresată organizațiilor internaționale, ar putea fi, în opinia Curții, percepută ușor ca fiind o presiune asupra avocatului reclamantului și asupra tuturor avocaților în general. Într-adevăr, se pare că aceasta a fost percepția tuturor avocaților din Republica Moldova și a Amnesty International (a se vedea paragraful 26 de mai sus)*”(a se vedea jurisprudența citată acolo).

22. La cazul dedus judecății, avocatul Guminiuk potrivit stenogramei discuției, declară că a fost amenințat de Coordonatorul Oficiului Teritorial Bălți al CNAJGS Victor Grijuc că de refuză acordarea asistenței juridice lui Donos Tudor apoi Coordonatorul Victor Grijuc îi face probleme la Uniunea Avocaților. Apoi Judecătorul de caz a intervenit în libertatea avocatului Guminiuk. Iar avocatul Guminiuk aflându-se în situație amenințătoare și fiindcă în Republica Moldova nu esista organ care să asigure independența avocatului a purces la fărădelege, confecționînd mandatul de avocat care este unealta faptei, violîndu-i drepturile fundamentale ale lui Donos Tudor.
23. Reeșind din cele expuse, se solicită Curții Constituționale a Republicii Moldova să exercite controlul de constituționalitate a art.35 alin.(1) din Legea nr.1260 din 19.07.2002 „**cu privire la avocatură**”, **potrivit căreia: Uniunea Avocaților este organul de autoadministrare al avocaților, din care fac parte toți membrii barourilor din țară, și are sediul în municipiul Chișinău.**
24. **Excepția de neconstituționalitate se referă în exclusivitate la omisiunea legislativă de a reglementa prin lege oorganul care asigură independența și imparțialitatea avocatului în Republica Moldova, fapt ce contravine prevederilor art.26 alin.(4) din Constituție.**
-
-

-II-

Excepția de neconstituționalitate a sintagmei legale- „desemnează din oficiu” și cuvîntul „birou” din articolul 31¹ alin.(1) din Legea cu privire la asistența juridică garantată de stat

25. Cu privire la cuvîntul „birou” din art.31¹ din Legea contestată:
Legea asistenței juridice garantate de stat, -
Articolul 31¹. Avocatul desemnat de oficiul teritorial
(1) în cazul în care în circumscripția unei judecătoriai nu activează avocați înscrși în lista avocaților care acordă asistență juridică la cerere sau cei înscrși nu pot răspunde solicitării, oficiul teritorial desemnează din oficiu un avocat din rîndul celor care nu sînt înscrși în lista avocaților care acordă asistență juridică la cerere al cărui birou își are sediul în raza de activitate a oficiului teritorial respectiv.
Art. 31¹ din Lege prevede **cert** că Coordonatorul Oficiului Teritorial al CNAJGS poate să desemneze un avocat care nu face parte din corpul avocaților care acordă asistență juridică garantată de stat, care exercită profesia prin forma de organizare - **birou.**
Potrivit Legii cu privire la avocatură:
Articolul 29. Formele de organizare
(1) Profesia de avocat se exercită, la discreția fiecărui avocat, în una din următoarele forme:
a) cabinet al avocatului;
b) birou asociat de avocați.
26. Prin urmare, cuvîntul birou din art.31¹ alin.(1) din Legea cu privire la asistența juridică garantată de stat, este neconstituțional fiindcă în cazul din speță prin prisma acestor prevederi legale, Oficiul Teritorial a apelat la un avocat a cărei formă de organizare aleasă de el liber și independent era – **cabinetul avocatului.**
În acest sens, prevederile art.31¹ alin.(1) din Legea cu privire la asistența juridică garantată de stat, în deosebi cuvîntul „birou”, produce ingerință în art.26 alin.(4) din Constituție.
-
-

27. **Cu privire la sintagma legală - „desemnează din oficiu”** din articolul 31¹ alin.(1) din Legea cu privire la asistența juridică garantată de stat:

Ingerința produsă în art.23 coraborat cu art.26 alin.(3) și (4) din Constituție:

Acordarea asistenței juridice garantate de stat este parte a dreptului fundamental al omului la un proces echitabil, garantat prin articolul 6 al Convenției europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, și reprezintă o componentă esențială a bunei funcționări a sistemului judiciar într-un stat de drept. De asemenea, în conformitate cu art.26 din Constituție, în tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

În termeni mai largi, orice persoană are dreptul de acces la justiție, ceea ce implică și asistența unui profesionist. În acest sens, statul urmează să întreprindă măsurile necesare pentru asigurarea unui acces practic și eficient la justiție, prin acordarea de asistență juridică sistematică și eficientă.

Avînd în vedere necesitatea apărării dreptului la un proces echitabil, stabilit de articolul 6 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, inclusiv necesitatea asigurării accesului liber și egal la asistență juridică, prin organizarea și acordarea de asistență juridică garantată de stat, prin diminuarea impedimentelor economico-financiare din realizarea accesului la justiție, Parlamentul a adoptat Legea nr.198-XVI din 26 iulie 2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat.

Potrivit conceptului acestei legi, asistența juridică garantată de stat urmează să fie acordată de către avocați, în baza încheierii unui contract cu oficiile teritoriale ale Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat, care sînt organele de administrare a sistemului de acordare a asistenței juridice.

Legea cu privire la asistența juridică garantată de stat:

Articolul 31¹. Avocatul desemnat de oficiul teritorial

(1) *în cazul în care în circumscripția unei judecătoria nu activează avocați înscrși în lista avocaților care acordă asistență juridică la cerere sau cei înscrși nu pot răspunde solicitării, oficiul teritorial **desemnează din oficiu** un avocat din rîndul celor care nu sînt înscrși în lista avocaților care acordă asistență juridică la cerere al cărui birou își are sediul în raza de activitate a oficiului teritorial respectiv.*

Felul cum legiuitorul utilizează sintagma „desemnează din oficiu”, produce și a produs incertitudine juridică cazului din speță, fiindcă nu asigură cu o certitudine clară regula care stabilește și asigură ordinea și bunul mers al activității de asistență juridică garantată de stat acordată de un avocat din rîndul celor care nu sînt înscrși în lista avocaților care acordă asistență juridică la cerere.

Cuvîntul „desemna” potrivit dex-ului, semnifică: *a numi, a indica, a pune, a orîndui, ect.*

28. Prin urmare, prin sintagma „desemnează din oficiu” legiuitorul reglementează un raport juridic, ce constă în indicarea directă a acțiunii de comportament într-o anumită situație dedusă din atribuții de serviciu de bază a Coordonatorului Oficiului Teritorial.

La caz, sintagma „desemnează din oficiu”, reprezintă de fapt o acțiune abstractă s-au în mod separat de cele două acțiuni / activități care sunt particulare prin felul lor, deși au un singur scop – asigurarea asistenței juridice garantate de stat.

Or asistența juridică garantată de stat, *printre altele*, este un ansamblu concret de acțiuni și activități care se caracterizează prin două forme, care sunt:

- a) desemnarea ca acțiune,
- b) și desemnarea ca activitate birocratică.

Iar fiindcă sintagma „*desemnează din oficiu*”, este lipsită de ilustrări concrete, ea a fost greu de înțeles, ca să se adapteze comportamentul Coordonatorului OT Bălți și pîrîtul la spiritul legii ce constă în emiterea deciziei de desemnare și executarea unei astfel de decizie.

29. Legea cu privire la asistența juridică garantată de stat are drept scop dizvoltarea pe larg a prevederilor art.6 din Convenție și art.26 alin.(3) din Constituție.

În deosebi art.27 alin.(3) din Legea cu privire la asistența juridică garantată de stat, statuează: *Drepturile și obligațiile avocatului care acordă asistență juridică calificată se atestă prin decizie privind acordarea de asistență juridică, emisă în condițiile prezentei legi.*

Prin urmare, prin sintagma „*desemnează din oficiu*” din art.31¹ alin.(1) din Legea cu privire la asistența juridică garantată de stat, atunci legiuitorul nu indică expres documentul prin care oficiul teritorial *desemnează* din oficiu un avocat din rîndul celor care nu sînt înscrși în lista avocailor care acordă asistență juridică la cerere, prin care acțiuni permite ca subiectul cu drept de aplicare a art.31¹ alin.(1) din Legea cu privire la asistența juridică garantată de stat, să întreprindă două acțiuni:

- a) Să desemneze un avocat din rîndul celor care nu sînt înscrși în lista avocailor care acordă asistență juridică la cerere, **fără** ca să adopte o decizie ca document ce confirmă drepturile și obligațiile procesuale a avocatului;
- b) Să desemneze un avocat din rîndul celor care nu sînt înscrși în lista avocailor care acordă asistență juridică la cerere, **cu adoptarea** unei decizii ca document ce confirmă drepturile și obligațiile procesuale a avocatului.

30. La cazul din speță, potrivit explicației și Notei informativă (*anexate la sesizare*) oferită de Coordonatorul Grijuc Victor către Directorul Executiv CNAJGS Lilian DARII, în care Grijuc Victor în aliniatul 4 indică:

Este de menționat faptul, că avocatul Nicoale Guminiuk la acel moment nu avea încheiat contract cu oficiul privind acordarea asistenței juridice calificate garantate de stat la cerere și respectiv nu putea fi emisă o decizie privind desemnarea.

Această informație a fost oferită și Ministerului Justiției.

31. Prin urmare nici CNAJGS nici Ministerul Justiției nu au reacționat la faptul că acordarea asistenței juridice garantate de stat de un avocat în lipsa deciziei ca document ce confirmă împuternicirile constituie o violare a art.6 din Convenție și a art.26 alin.(3) din Constituție, fiindcă un avocat fără decizie de desemnare ca document prevăzut de art.27 alin.(3) din Legea cu privire la asistența juridică garantată de stat, este un avocat fără drepturi depline, **sau un avocat formal**.

32. Necătfînd la faptul că nici CNAJGS nici Ministerul Justiției nu au reacționat la felul cum a fost „*așa zisă desemnare a avocatului Guminiuk*” de către Coordonatorul OT Bălți al CNAJGS Victor Grijuc, fără a emite o decizie scrisă, atunci CNAJGS și Ministerul Justiției au adoptat următoarea concluzie:

„că acordarea asistenței juridice garantate de stat, în lipsa Deciziei de desemnare emisă de Oficiul Teritorial al CNAJGS, nu se consideră caz de asistență juridică garantată de stat(copia se anexează la prezenta sesizare).

33. În acest sens, imposibilitatea emiterii unei decizii de desemnare, așa cum este indicat în explicația și Nota informativă oferită de Coordonatorul Grijuc Victor către Directorul Executiv CNAJGS Lilian DARII, denotă faptul de neclaritate și imprevizibilitate a sintagmei legale „*desemnează din oficiu*” din art.31¹ alin.(1) din Legea cu privire la asistența juridică garantată de stat, circumstanță convingătoare că legea nu corespunde art.23 din Constituție coraborat cu art.26 alin.(3) din Constituție.

Prin sintagma „*desemnează din oficiu*” din art.31¹ alin.(1) din Legea cu privire la asistența juridică garantată de stat, legiuitorul nu asigură efectiv și concret o reglementare de comportament dedusă din atribuții de serviciu de bază a Coordonatorului Oficiului Teritorial, ce constă în emiterea unei decizii scrise de desemnare din oficiu a unui avocat din rîndul celor care nu sînt înscrși în lista avocaților care acordă asistență juridică la cerere. Iar în lipsa unei decizii scrise avocatul este fără drepturi și obligații.

Or art.27 alin.(3) din Legea cu privire la asistența juridică garantată de stat, statuează: *Drepturile și obligațiile avocatului care acordă asistență juridică calificată se atestă prin decizie privind acordarea de asistență juridică, emisă în condițiile prezentei legi.*

Aceste circumstanțe produc ingerința în art.23 din Constituție coraborat cu art.26 alin.(3) din Constituție.

34. Într-o altă abordare, fiindcă sintagma „*desemnează din oficiu*” din art.31¹ alin.(1) din Legea cu privire la asistența juridică garantată de stat, nu reglementează și activitatea birocratică cu scop de a asigura corectitudinea și legalitatea procedurii clar definite privind *desemnarea din oficiu* a unui avocat din rîndul celor care nu sînt înscrși în lista avocaților care acordă asistență juridică la cerere, atunci acest fapt dă naștere unei activități vicioase înfăptuită de stat prin Oficiul Teritorial al CNAJGS, care a sfidat art.26 alin.(4) din Constituție - „*Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege*”.

35. Potrivit art.54 alin.(1) lit.b) din Legea cu privire la avocatură este: *Avocatul este obligat: b) să acorde asistență juridică conform contractului încheiat cu clientul sau cu oficiul teritorial al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat.*

Prin urmare, avocatul este liber să aleagă forma de activitate în ceea ce ține de încheierea contractului cu oficiul teritorial al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat.

În cazul cînd un avocat din rîndul celor care nu sînt înscrși în lista avocaților care acordă asistență juridică la cerere, este obligat de Oficiul Teritorial să acorde asistență juridică acest fapt presupune o ingerință în art.26 alin.(4) din Constituție.

Or potrivit procesului în cauză avocatul Nicolae Guminiuk a fost impus să acorde asistență contrar voinței sale, fapt confirmat prin procesul verbal al ședinței de judecată(*copia se anexează*) cît și alte probe.

36. Totuși interesul asigurării drepturilor, interesul justiției sînt principii fundamentale și întru asigurarea lor ar putea fi admise restrîngeri legale în independența avocatului. Această restrîngere trebuie să fie prevăzută de lege.

Un avocat care nu este înscrș în lista avocaților care acordă asistență juridică la cerere ar putea fi desemnat în situații excepționale să acorde asistență juridică garantată de stat și potrivit art.31¹ alin.(1) din Legea cu privire la asistența juridică garantată de stat, pare ar fi o chestiune legală.

Însă avocatul care nu este înscrș în lista avocaților care acordă asistență juridică la cerere, odată desemnat trebuie să dispună și de drepturi și de obligații, în deosebi drepturi procedural, de alt fel avocatul este pur-formal.

Drepturile procedurale se atestă prin decizie scrisă, iar dreptul salarizării izvorăsc tot din decizia de desemnare.

Un avocat remunerat și activitatea lui ar putea fi percepută ca legală.

Fiindcă sintagma „*desemnează din oficiu*” din art.31¹ alin.(1) din Legea cu privire la asistența juridică garantată de stat, nu reglementează și activitatea birocratică, iar în cazul din discuție subiectul cu drept de aplicare a legii Coordonatorul OT Bălți Grijuc Victor în explicația și Nota informativă către Directorul Executiv CNAJGS Lilian DARII, în care Grijuc Victor în aliniatul 4 indică:

„Este de menționat faptul, că avocatul Nicoale Guminiuk la acel moment nu avea încheiat contract cu oficiul privind acordarea asistenței juridice calificate garantate de stat la cerere și respectiv nu putea fi emisă o decizie privind desemnarea”

atunci acest fapt presupune rezonabil că sintagma „*desemnează din oficiu*” din art.31¹ alin.(1) din Legea cu privire la asistența juridică garantată de stat produce ingerință în art.26 alin.(4) din Constituție.

37.

Munca forțată

Potrivit Convenției Europene, - ARTICOLUL 4 Interzicerea sclaviei și a muncii forțate

1. Nimeni nu poate fi ținut în sclavie sau în condiții de aservire.
2. Nimeni nu poate fi constrâns să execute o muncă forțată sau obligatorie.

38.

Potrivit Convenției nr. 29/1930 privind munca forțată sau obligatorie

Articolul 2

1. În sensul prezentei convenții, termenul „munca forțată sau obligatorie” va însemna orice muncă sau serviciu pretins unui individ sub amenințarea unei pedepse oarecare, și pentru care numitul individ nu s-a oferit de bună voie.

39.

Potrivit art.44 alin.(1) din Constituție, - Munca forțată este interzisă.

40.

Potrivit Codului Muncii

Articolul 7. Interzicerea muncii forțate (obligatorii)

- (1) Munca forțată (obligatorie) este interzisă.
- (2) Prin *muncă forțată (obligatorie)* se înțelege orice muncă sau serviciu impus unei persoane sub amenințare sau fără consimțământul acesteia.
- (3) [...]
- (4) La munca forțată (obligatorie) se atribuie:
 - a) încălcarea termenelor stabilite de plată a salariului sau achitarea parțială a acestuia;
 - b) cerința angajatorului față de salariat de a-și îndeplini obligațiile de muncă în lipsa unor sisteme de protecție colectivă sau individuală ori în cazul în care îndeplinirea lucrării cerute poate pune în pericol viața sau sănătatea salariatului.
- (5) [...]

41.

Potrivit Jurisprudenței CEDO CAUZA DĂNOIU ȘI ALȚII ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI § 82:

„90. [...] Curtea reamintește că termenul «muncă forțată» evocă ideea unei constrângeri, fizice sau morale. În ceea ce privește termenul «muncă obligatorie», acesta nu poate viza o obligație legală oarecare. De exemplu, munca care trebuie efectuată în temeiul unui contract liber încheiat nu poate intra sub incidența art. 4 din Convenție numai pentru că unul dintre cei doi contractanți s-a angajat față de celălalt să o realizeze și se expune la sancțiuni dacă nu își onorează obligația. Trebuie să fie vorba despre o muncă «pretinsă [...] sub amenințarea cu o pedeapsă oarecare» și, în plus, contrară voinței persoanei în cauză, pentru care aceasta «nu s-a oferit de bunăvoie» (Van der Mussele împotriva Belgiei, 23 noiembrie 1983, pct. 37, seria A nr. 70 și Siliadin [împotriva Franței, nr. 73316/01], pct. 117, [CEDO 2005-VII]).

În hotărârea Van der Mussele împotriva Belgiei (citată anterior, pct. 37), Curtea a constatat «valoarea relativă» a criteriului consimțământului prealabil și a optat pentru o abordare care ține seama de toate circumstanțele cauzei. Aceasta a observat, în special, că – în anumite cazuri sau circumstanțe – o persoană «nu poate fi privită ca oferindu-se anticipat în mod voluntar» să îndeplinească anumite atribuții.

Prin urmare, validitatea consimțământului trebuie evaluată în lumina tuturor circumstanțelor cauzei.

91. În scopul de a clarifica conceptul «muncă» în sensul art. 4 § 2 din Convenție, Curtea precizează că orice muncă pretinsă unui individ sub amenințarea unei «pedepse» nu constituie în mod necesar «muncă forțată sau obligatorie» interzisă de această dispoziție. **Trebuie astfel să se țină seama, în special, de natura și de volumul activității în cauză.** Aceste circumstanțe permit deosebirea dintre «munca forțată» și ceea ce ține de munca ce poate fi în mod rezonabil solicitată cu titlu de întrajutorare familială sau de conviețuire. În acest sens, Curtea a recurs, în special, în hotărârea Van der Mussele (citată anterior, pct. 39), la noțiunea de «sarcină disproporționată» pentru a determina dacă un avocat stagiar era supus muncii obligatorii în cazul în care i se pretindea să asigure în mod gratuit apărarea clienților în calitate de avocat numit.”

42. Cazul descris în speță după felul cum s-a produs, constituie muncă forțată prestată de avocatul Guminiuk Nicolae sub amenințarea Coordonatorului OT Bălți Victor Grijuc.

Or din procesul-verbal al ședinței de judecată(*copia se anexează*) avocatul Guminiuk declară că a fost impus. Iar potrivit referinței prezentate în Judecătoria Orhei(*copia se anexează*), avocatul Guminiuk declară că refuză să acorde asistență juridică fiindcă nu are încheiat Contract cu Oficiul Teritorial. Coordonatorul OT Bălți V.Grijuc îl amenință că va avea neplăceri cu Uniunea Avocaților dacă refuză. Potrivit stenogramei discuției purtate între Donos Elena și Guminiuk Nicolae aceleași circumstanțe sînt redată. **Apoi cînd avocatul Guminiuk se prezintă peste aproximativ 2 ani la OT Bălți să primească plata pentru serviciul prestat, constată că nu este desemnat și nu va fi remunerat.**

43. În Hotărîrea CEDO *Van Der Mussele versus Belgia* din 23 noiembrie 1983, Curtea a constatat că obligarea unui avocat stagiar de a acorda asistență juridică garantată de stat, fără achitarea remunerației și a cheltuielilor suportate în procesul de acordare a asistenței, nu constituie o încălcare a art.4 din Convenție (interzicerea sclaviei și a muncii forțate). În această hotărîre, Curtea a statuat că *obligatia de a acorda asistență garantată de stat este fundamentată pe conceptul solidarității sociale și nu poate fi apreciată ca nerezonabilă.* Consecvent, este o obligație care face parte dintr-o obligație civică normală.

Poate legislația Belgiană prevede pe intern o astfel de situație, însă în RM obligarea unui avocat să acorde asistență juridică din oficiu **constă** și atribuirea avocatului respectiv drepturi și obligații, iar drepturile și obligațiile procesuale a unui avocat din oficiu se atestă prin decizie așa prevede art.27 alin.(3) din Legea cu privire la asistența juridică garantată de stat și art.67 alin.(3¹) CPP. De alt fel avocatul este pur-formal.

Or avocatul Guminiuk în lipsa deciziei de desemnare neavînd drepturi și obligații, nici nu a fost remunerat circumstanțe abordate în jurisprudența din 2022 CEDO CAUZA DĂNOIU ȘI ALȚII ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI(citată mai sus), în care se constată o violare a drepturilor fundamentale.

44. Prin urmare, toate acestea s-au produs din motivul că sintagma legală „**desemnează din oficiu**” din art.31 alin.(1) din Legea asistenței juridice garantate de stat, nu asigură cu o certitudine clară regula birocratică care stabilește și asigură ordinea și bunul mers al activității de asistență juridică garantată de stat acordată de un avocat din rîndul celor care nu sînt înscrși în lista avocaților care acordă asistență juridică la cerere.

45. Odată ce statul poate să recurgă la impunerea unui avocat care nu face parte din corpul avocaților care acordă asistență juridică garantată de stat, ca să acorde o astfel de asistență, atunci regula desemnării urmează să se producă prin document. Or statul printr-o astfel de manieră urmărește asigurarea dreptului la un proces echitabil, iar un avocat fără document numit decizie de desemnare(*art.27 alin.(3) din Legea asistenței juridice garantate de stat*) e un avocat formal, fără drepturi, neremunerat pentru activitate desfășurată timp de aproape 2 ani, impus la muncă forțată.

46. Ba mai mult că obligația unui avocat potrivit art.54 alin.(1) lit.b) din Legea cu privire la avocatură este: *Avocatul este obligat: b) să acorde asistență juridică conform contractului încheiat cu clientul sau cu oficiul teritorial al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat.*

O altă situație nu este prevăzută.

47. Codul de procedură penală nu recunoaște munca avocatului ci munca apărătorului. Avocatul doar este candidat la munca/calitatea de apărător.

Pentru a obține calitatea de apărător în procesul penal a unui avocat care acordă asistență juridică garantată de stat este obligatoriu emiterea unei decizii scrise (*art.27 alin.(3) din Legea asistenței juridice garantate de stat*). Așa prevede și art.67 alin.(3¹) din CPP.

Atunci când statul impune un avocat din rândul celor care nu sînt înscrși în lista avocailor care acordă asistență juridică la cerere, să presteze funcția de apărător în procesul penal, prin prisma art.31¹ alin.(1) din Legea cu privire la asistența juridică garantată de stat, fără ca să emită o decizie scrisă de desemnare, se produce ingerința în **art.44 alin.(1) din Constituție**, - *Munca forțată este interzisă.*

Avocatul care nu dorește să încheie contract încheiat cu Oficiul Teritorial al CNAJGS, este impus să presteze munca de apărător contrar voinței sale. Iar dacă se opune este amenințat cu neplăceri din partea Uniunii Avocaților. Cazul din speță s-a produs exact cum este descris.

Avocatul Guminiuk nu a dat acordul ca să fie desemnat în situația descrisă.

48. Potrivit Jurisprudenței CEDO CAUZA DĂNOIU ȘI ALȚII ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI § 84:

84. În continuare, Curtea observă că reclamanții au ales în mod liber profesia de avocat, acceptând în același timp ideea că aceasta implica obligația de a reprezenta clienții în cauzele în care erau desemnați apărători. Natura și scopul activității de reprezentare desfășurate de reclamanți în cursul procesului penal desfășurat în fața Judecătorei Sector 2 București nu se aflau în afara cadrului activităților obișnuite ale unui avocat. Astfel cum reiese din practica internă a Baroului București, desemnarea lor în cursul procesului penal în discuție s-a făcut numai după ce reclamanții au formulat o cerere expresă pentru acordarea de asistență juridică din oficiu (supra, pct. 27). În plus, reclamanții nu precizează că nu au avut posibilitatea să renunțe la contractele de asistență juridică încheiate în beneficiul clienților lor.

49. **Calitatea muncii forțate obținute în cazul din speță:**

În fapt avocatul Guminiuk Nicolae fiindu-i încălcată independența profesională, pur și simplu a asistat timp de doi ani la un proces de inculpare a lui Donos Tudor. Nu a înaintat nici un demers, nici un recuz, nici o consultație lui Donos Tudor, nu a contestat nici o hotărîre, nimic. Scopul avocatului era doar să nu obțină conflict cu Uniunea Avocaților. Iar după ce a stabilit avocatul Guminiuk peste aproximativ 2 ani, că activează fără împrumutniciri, și fără plată, pur și simplu a parasit procesul.

Iar actul justiției a fost falsificat prin trucarea asistenței juridice garantate de stat.

Or CNAJGS și Ministerul Justiției au adoptat următoarea concluzie:

„că acordarea asistenței juridice garantate de stat, în lipsa Deciziei de desemnare emisă de Oficiul Teritorial al CNAJGS, nu se consideră caz de asistență juridică garantată de stat(copia se anexează la prezenta sesizare).

50. În acest sens sintagma legală „desemnează din oficiu” din art.31 alin.(1) din Legea asistenței juridice garantate de stat, contravine **art.44 alin.(1) din Constituție**, - Munca forțată este interzisă.

51.

**Cu privire la ingerința în Articolul 120 din Constituție,
Caracterul obligatoriu al sentințelor și al altor hotărâri judecătorești definitive.**

Potrivit art.120 din Constituție, *Este obligatorie respectarea sentințelor și a altor hotărâri definitive ale instanțelor judecătorești, precum și colaborarea solicitată de acestea în timpul procesului, al executării sentințelor și a altor hotărâri judecătorești definitive.*

Principiul constituțional „*Este obligatorie colaborarea solicitată de instanță în timpul procesului*”, emană o putere executorie puse în sarcina unei autorități publice, care poate fi executată de acesta doar cu ajutorul puterii legale. Acest principiu constituțional urmărind scopul de obținere a unui rezultat în timpul procesului prin respectarea legii.

Legea cu privire la asistența juridică garantată de stat, este un act normativ care *inter alia* asigură principiul constituțional privind- „*Obligativitatea colaborării solicitate de instanța de judecată în timpul procesului*”, în cazul asistenței juridice garantate de stat, - prin îndeplinirea obligației stabilite de lege, de către Oficiul Teritorial al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat.

Principiul constituțional menționat face parte din dreptul la un proces echitabil, este o premisă a statului de drept și o garanție fundamentală a unei judecăți corecte, presupunând acțiuni concrete, efective și legale, întru respectarea dreptului la apărare a omului de către un apărător legal împuternicit cu drepturi și obligații.

Or potrivit § 5 din Hotărârea Curții Constituționale nr.16 din 19.07.2005 Curtea a statuat: „...*Standardele elaborate de către CEDO includ libertatea persoanei de a alege forma de apărare, iar obligația de a-i asigura apărătorul revine statului, fiind exercitată doar în interesul justiției...*”.

Art.31¹ din Legea cu privire la asistența juridică garantată de stat, contravine principiului constituțional privind colaborarea instanței de judecată cu Oficiul Teritorial al CNAJGS privind solicitarea de a desemna și desemnarea a unui avocat care acordă asistență juridică garantată de stat.

Or instanța de judecată în cazul când solicită Oficiului Teritorial al CNAJGS de a desemna un avocat care acordă asistență juridică garantată de stat, **urmărește desemnarea unui avocat cu drepturi și obligații procesuale, nu un avocat formal.**

Drepturile și obligațiile procesuale a avocatului care acordă asistență juridică garantată de stat se atestă prin document numit DECIZIE, așa prevede art.27 alin.(3) din Legea cu privire la asistența juridică garantată de stat.

Iar o decizie de desemnare nu poate fi emisă în privința unui avocat care nu are contract încheiat cu Oficiul Teritorial al CNAJGS, fiindcă art. 31¹ din Legea cu privire la asistența juridică garantată de stat nu reglementează acest aspect .

Or potrivit Notei informative nr.94 din 26.04.2018 și explicației nr.171 din 14.08.2019, emise de Coordonatorul OT Bălți al CNAJGS Victor Grijuc pe numele Directorului Executiv al CNAJGS, este scris:

Este de menționat faptul, că avocatul Nicoale Guminiuk la acel moment nu avea încheiat contract cu oficiul privind acordarea asistenței juridice calificate garantate de stat la cerere și respectiv nu putea fi emisă o decizie privind desemnarea.

Iar potrivit scrisorii Ministerului Justiției nr.05/1774,1802 din 20.09.2019 și scrisorii Consiliului Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat nr.123 din 20.08.2019 este stipulat:

„că acordarea asistenței juridice garantate de stat, în lipsa Deciziei de desemnare emisă de Oficiul Teritorial al CNAJGS, nu se consideră caz de asistență juridică garantată de stat”.

În acest sens se observă cert deficiențele legale, ce constă în nereglamentarea de art.31¹ al Legii privind asistența juridică garantată de stat a procedurii birocratice(documentul) de desemnare a unui avocat care nu are contract încheiat cu OT al CNAJGS

Subiectul cu drept de aplicare a legii a purces la acțiuni în afara legii ca rezultat avocatul N.Guminiuk a emis un mandat de avocat fictive și a violat drepturile fundamentale, iar actul justiției a fost falsificat prin trucarea mecanismului de asistență juridică garantată de stat.

Ca consecință s-a produs nerespectarea art.120 din Constituție prin art.31¹ al Legii privind asistența juridică garantată de stat, fapt ce presupune că legea este contrară a normei constituționale la care s-a făcut referire.

F. Lista documentelor relevante

1. Răspunsul nr.10 din 17 martie 2023 emis de CNAJGS
2. Hotărîrea CNAJGS din 24.02.2023
3. Cererea de înlăturare a avocatului Guminiuk
4. **Procesul-verbal** al ședinței de judecată unde este înscris adresarea avocatului că a fost impus să asigure apărare.
5. **Cererea** avocatului Guminiuk prin care refuză apărarea fiindcă nu este contractat și desemnat de CNAJGS.
6. **Informația** eliberată de OT Bălți al CNAJGS nr.58 din 04.04.2016, pe numele avocatului Guminiuk, prin care se confirmă că Oficiul Teritorial Bălți nu la desemnat apărător.
7. **Concluziile** Ministerului Justiției și Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat.
8. Stenograma discuției avocatului Guminiuk prin care declară amenințarea sa.
9. **Nota-informativă și explicația** a Coordonatorului OT Bălți Griju Victor în care indică că nu a emis decizie de desemnare a avocatului Guminiuk, ci doar la apelat telefonic și i-a propus să asigure asistență juridică calificată.
10. Ordonanța de refuz în pornirea urmăririi penale.
11. Referința avocatului N.Guminiuk.

G. Declarația și semnătura autorului sesizării

Declar pe onoare că informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sânt exacte.

DONOS Tudor
Mun. Chișinău

05 iunie 2022

ÎNCHEIERE

02.10.2023

mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău (sediul Rîșcani)

Instanța compusă din :

Președintele ședinței, judecător specializat pentru examinarea acțiunilor

în contencios administrativ

Igor Barbacaru

Grefier

Versavia Șumilin

Judecătorul specializat în materia contenciosului administrativ al Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani), Igor Barbacaru, studiind demersul înaintat de către Tudor Donos privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, înaintat în cadrul examinării cauzei de contencios administrativ la acțiunea depusă de Tudor Donos împotriva Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat, persoane terțe Ministerul Justiției al RM, Victor Grijuc, Nicolae Guminiuk, cu privire la contestarea actului administrativ,

a c o n s t a t a t :

La 29.03.2023, Tudor Donos a depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat, solicitînd:

- Anularea răspunsului nr.10 din 17.01.2023 emis de Directorul Executiv al CNAJGS d-l Lilian Darii;

- Anularea Hotărîrii din 24.02.2023 nr.18, Consiliul Național pentru - Asistența Juridică Garantată de Stat.

- Instanța de judecată să oblige Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat:

a) Să declanșeze procedura administrativă de cercetare a faptei de : „neexecutare a încheierii judecătorești de desemnare a unui avocat care asigură asistență juridică garantată de stat”, - faptă comisă de coordonatorul OT Bălți al CNAJGS Victor Grijuc, contrar art.120 din Constituție.

b) Să declanșeze procedura administrativă de cercetare a faptei de : „amestec în independența avocatului Nicolae Guminiuk cu impunerea să acorde asistență juridică garantată de stat fără decizie de desemnare și fără plată, contrar voinței avocatului”, faptă comisă de coordonatorul OT Bălți al CNAJGS Victor Grijuc, contrar art.26 alin.(4) din Constituție

c) Să declanșeze procedura administrativă de cercetare a faptei *de* : „inducere în eroare și oferirea de informații false prin explicație și Notă informativă a Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat și Ministerului Justiției”, faptă comisă de coordonatorul OT Bălți al CNAJGS Victor Grijuc, care a determinat autoritățile statului să ofere informație eronată și falsă lui Donos Tudor contrar art.34 alin.(2) din Constituție.

d) Să oblige Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat să adopte un document, hotărîre/decizie/proces-verbal, motivat de drept și de fapt asupra petiției în care sunt reclamante acțiunile lui Victor Grijuc care s-a soldat cu violarea drepturilor fundamentale ale lui Donos Tudor care este victima actului de justiție falsificat cu mecamsimul asistenței juridice trucate. Organul competent fiind Consiliul președinte al căruia este d-l Victor Zaharia, nu directorul executiv al Consiliului d-l Lilian Darii

e) Să oblige Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat să cerceteze fapta sesizată sub aspectul comiterii abaterii disciplinare prevăzute de Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, - Articolul 57. Abaterile disciplinare, *care prevede* : - Constituie abateri disciplinare : e) refuzul nejustificat de a îndeplini sarcinile și atribuțiile de serviciu, precum și dispozițiile conducătorului; g) acțiunile care aduc atingere prestigiului autorității publice în care activează;

f) Să oblige Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat să informeze corect Ministerul Justiției, asupra faptului neexecutării unei încheieri judecătorești de desemnare a unui avocat care acordă asistență juridică garantată de stat, acțiuni comise de către Coordonatorul OT Bălți al CNAJGS Victor Griuc prin care a sfidat art.120 din Constituție

e) Să oblige Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat să aprecieze calitatea asistenței juridice garantate de stat prestată de avocatul Guminiuk așa zis numit în felul cum l-am descris mai sus.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Râșcani) din 19.05.2023, s-a dispus atragerea în prezentul proces în calitate de persoane terțe: Ministerul Justiției al RM, Victor Griuc, Nicolae Guminiuk (CA „Nicolae Guminiuk”), (f.d. 95, verso)

La 09.06.2023, prin intermediul cancelariei Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) a parvenit cererea reclamantului Tudor Donos privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, la care a fost anexată sesizarea privind excepția de neconstituționalitate.

În motivarea cererii înaintate, reclamantul a indicat următoarele : Se solicită ca instanța de judecată, în lipsa părților să ridice excepția de neconstituționalitate a următoarelor acte normative aplicabile în prezentul proces:

a) Sintagmei legale- „desemnează din oficiu” și cuvântul „birou” din articolul 31¹ alin.(1) din Legea cu privire la asistența juridică garantată de stat, care prevede :

În cazul în care în circumscripția unei judecătării nu activează avocați înscriși în lista avocaților care acordă asistență juridică la cerere sau cei înscriși nu pot răspunde solicitării, oficiul teritorial desemnează din oficiu un avocat din rîndul celor care nu sînt înscriși în lista avocaților care acordă asistență juridică la cerere al cărui birou își are sediul în raza de activitate a oficiului teritorial respectiv.

b) Art. 35 alin. (1) din Legea nr. 1260 din 19.07.2002, cu privire la avocatură” potrivit căreia: Uniunea Avocaților este organul de autoadministrare al avocaților, din care fac parte toți membrii barourilor din țară și are sediul în municipiul Chișinău.

Excepția de neconstituționalitate în cauză se referă în exclusivitate la omisiunea legislativă de a reglementa prin lege organul care asigură independența și imparțialitatea avocatului în Republica Moldova.

Actele normative care se solicită să fie supuse controlului de constituționalitate, sunt aplicabile în acest proces judiciar, fiindcă merge vorba de acțiunile Coordonatorului Oficiului Teritorial Bălți a CNAJGS Victor Griuc, care a acționat prin prisma art. 31¹ alin.(1) din Legea cu privire la asistența juridică garantată de stat și l-a desemnat din oficiu pe avocatul Nicolae Guminiuk care își exercita meseria sub formă liberă de „Cabinetul Avocatului” nu sub formă de „Birou”, fără ca să emită o decizie de desemnare ca să-i atribuie drepturi și obligații așa cum prevede art.27 alin.(3) din Legea cu privire la asistența juridical garantată de stat și art.67 alin.(3¹) din Codul de procedură penală.

Cu privire la excepția de neconstituționalitate a 31¹ alin. (1) din Legea cu privire la asistența juridică garantată de stat:

4) Prevederile art. 311 alin.(1) din Legea cu privire la asistența juridică garantată de stat, contravin unor prevederi din Constituție, și produc ingerințe în drepturile fundamentale.

Ba mai mult că această lege, a produs o incertitudine juridică, în activitatea mai multor autorități și persoane, inclusiv în justiție.

Coordonatorul OT Bălți al CNAJGS, Victor Grijuc, a emis o explicație și o Notă informativă către Directorul executiv CNAJGS, Lilian Darii, și în aliniatul 4 din Nota informativă a scris :

Este de menționat faptul, că avocatul Nicoale Guminiuk la acel moment nu avea încheiat contract cu oficiul privind acordarea asistenței juridice calificate garantate de stat la cerere și respectiv nu putea fi emisă o decizie privind desemnarea, copia Notei informative este anexată la acțiune).

6) Iar CNAJGS și Ministerul Justiției au adoptat următoarea concluzie : „că acordarea asistenței juridice garantate de stat, în lipsa Deciziei de desemnare emisă de Oficiul Teritorial al CNAJGS, nu se consideră caz de asistentă juridică garantată de stat (copiile sunt anexate la acțiune).

7) Potrivit art.54 alin.(1) lit. b) din Legea cu privire la avocatură, prevede: Articolul 54. Obligațiile avocatului.

(1) Avocatul este obligat :

a) (...);

b) să acorde asistență juridică conform contractului încheiat cu clientul sau cu oficiul teritorial al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat;

8) Iar potrivit art.52 alin.(1) din Legea cu privire la avocatură, potrivit căreia : *Se interzice imixtiunea în exercitarea profesiei de avocat. Statul asigură respectarea și protejarea libertății în exercitarea profesiei de avocat, fără discriminare și fără intervenții nejustificate din partea autorităților sale sau a publicului;*

9) Constituția RM consacră în art.26 alin(4), *Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege;*

10) în concluzie, prevederile art. 31¹ alin.(1) din Legea cu privire la asistența juridică garantată de stat, ca lege aplicabilă în acest proces judiciar contravine art.26 alin.(3) și (4) din Constituție, art.44 alin.(1) din Constituție, - Munca forțată este interzisă, și art. 120 din Constituție.

Cu privire la excepția de neconstituționalitate a art. 35 alin. (1) din Legea nr.1260 din 19.07.2002 „cu privire la avocatură”, relatează că :

11) Din probele prezentate se deduce rezonabil că în privința avocatului Nicolae Guminiuk s-au făcut presiuni ca să acorde asistența juridică garantată de stat, fiind impus contrar voinței sale. Nefiind nici remunerat.

12) Potrivit art.52 alin.(1) din Legea cu privire la avocatură, potrivit căreia : *Se interzice imixtiunea în exercitarea profesiei de avocat. Statul asigură respectarea și protejarea libertății în exercitarea profesiei de avocat, fără discriminare și fără intervenții nejustificate din partea autorităților sale sau a publicului.*

13) Constituția RM consacră în art.26 alin. (4), *Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.*

14) Prin urmare, independența avocatului este un principiu constituțional.

15) Deși statul a proclamat independența avocatului, atunci statul nu a creat un organ/autoritate/instituție ca să-i asigure independența. Or la caz Coordonatorul OT Bălți Victor Grijuc a atentat la independența profesională a avocatului Guminiuk Nicolae și la impus, fapt confirmat prin procesul-verbal al ședinței de judecată și alte probe prezentate instanței.

16) În acest sens Art.35 alin.(1) din Legea nr.1260 din 19.07.2002 „cu privire la avocatură”, potrivit căreia : „Uniunea Avocaților este organul de autoadministrare al avocaților, din care fac parte toți membrii barourilor din țară, și are sediul în municipiul Chișinău”, contravin art.26 alin.(4) din Constituție pe motivul că sînt afectate de omisiunea legislativă de a reglementa prin lege organul care asigură independența și imparțialitatea avocatului în Republica Moldova.

17) La acest compartiment s-a lecturat Legislația RM cu privire la asigurarea independenței și imparțialității altor subiecți ai justiției și s-a constatat :

- art.1 alin.(1) din Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, este prevăzut : Consiliul Superior al Magistraturii este un organ independent, format în vederea organizării și funcționării sistemului judecătoresc, și este garantul independenței autorității judecătorești.

- art.68 alin.(2) din Legea cu privire la procuratură, este prevăzut : „Consiliul Superior al Procurorilor este garantul independenței și imparțialității procurorilor”.

18) Observă că avocaților care de asemenea activează în domeniul justiției, statul nu le-a garantat independența necesară care urmează a fi garantată de un organ, așa cum statul garantează independența judecătorilor și procurorilor prin acele organe care administrează profesiile respective.

19) În acest sens prevederile art. 35 alin.(1) din Legea nr.1260 din 19.07.2002 „cu privire la avocatură”, contravin art.26 alin.(4) din Constituție, care la caz sînt aplicabile.

20) Potrivit Hotărârii Curții-Constituționale nr.2 din 09 februarie 2016, înalta Curte a hotărât în paragraful 76; 83 și 86 :

76. Prin urmare, în momentul în care judecătorul ordinar constată sau este invocată de către părți o anumită incertitudine privind constituționalitatea actului aplicabil, acesta este obligat să demareze procesul de exercitare a controlului constituționalității.

83. Curtea reține că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82.

86. Curtea reține că, prin ignorarea excepției de neconstituționalitate și rezolvarea litigiului fără soluționarea prealabilă a excepției de către instanța de contencios constituțional, judecătorul ordinar ar dobândi prerogative improprii instanței judecătorești.

Reieșind din cele expuse, solicită reclamantul :

- Sesizarea Curții Constituționale ca să rezolve excepția de neconstituționalitate a sintagmei legale - „desemnează din oficiu” și cuvîntul „birou” din articolul 311 alin.(1) din Legea cu privire la asistența juridică garantată de stat.

- Sesizarea Curții Constituționale ca să rezolve excepția de neconstituționalitate a art.35 alin.(1) din Legea nr.1260 din 19.07.2002 „cu privire la avocatură”.

În scopul respectării principiilor procedurii de contencios administrativ și procedurii administrative, judecătorul la 23.06.2023 a notificat Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat despre existența cererii reclamantului Tudor Donos privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, asigurând posibilitatea pîrîtului de a-și expune punctul de vedere pe marginea cererii menționate supra, însă careva răspuns din partea autorității publice nu a parvenit în adresa instanței.

Examinând cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate depusă, judecătorul constată necesitatea ridicării excepției de neconstituționalitate cu sesizarea Curții Constituționale, din următoarele considerente.

Conform art. 2 alin. (1) și (2) Cod Administrativ, prevederile prezentului cod determină statutul juridic al participanților la raporturile administrative, atribuțiile autorităților publice administrative și ale instanțelor de judecată competente pentru examinarea litigiilor de contencios administrativ, drepturile și obligațiile participanților în procedura administrativă și cea de contencios administrativ.

Anumite aspecte ce țin de activitatea administrativă privind domenii specifice de activitate pot fi reglementate prin norme legislative speciale derogatorii de la prevederile prezentului cod numai dacă această reglementare este absolut necesară și nu contravine principiilor prezentului cod.

Conform art. 22 Cod Administrativ, autoritățile publice și instanțele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul și volumul cercetărilor și nu sunt legate nici de expunerile participanților, nici de cererile lor de reclamare a probelor.

Conform art. 39 Cod Administrativ, (1) Controlul judecătoresc al activității administrative este garantat și nu poate fi îngrădit. (2) Orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art.17 sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanței de judecată competente.

Conform art. 194 alin. (1) Cod Administrativ, în procedura în prima instanță, în procedura de apel și în procedura de examinare a recursurilor împotriva încheierilor judecătorești se soluționează din oficiu probleme de fapt și de drept.

Conform art. 195 alin. (1) Cod Administrativ, Procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171.

Conform art.12¹ alin.(5) CPC, Instanța de judecată poate ridica excepția de neconstituționalitate doar dacă cererea de chemare în judecată sau cererea de apel a fost acceptată în modul prevăzut de lege ori dacă cererea de recurs împotriva hotărârii sau deciziei curții de apel a fost declarată admisibilă conform legii.

Conform art.12¹ alin.(1), (2) CPC, În cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională. La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții :

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

Conform paragrafului 82 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016, pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții : obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

În paragraful 83 din Hotărârea menționată, Curtea Constituțională a reținut că, verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale, iar judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82.

Instanța constată că, la caz sunt întrunite condițiile necesare pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate stabilite în art. 12¹ alin. (2) CPC și de Curtea Constituțională în Hotărârea nr. 2 din 09 februarie 2016.

La caz, obiectul cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate constituie art.35 alin.(1) din Legea nr.1260 din 19.07.2002 „cu privire la avocatură”, potrivit căreia : Uniunea

Avocaților este organul de autoadministrare al avocaților, din care fac parte toți membrii barourilor din țară, și are sediul în municipiul Chișinău; și Sintagma legală- „desemnează din oficiu” și cuvântul „birou” din articolul 31¹ alin. (1) din Legea cu privire la asistența juridică garantată de stat, care prevede: *în cazul în care în circumscripția unei judecătoriai nu activează avocați înscriși în lista avocaților care acordă asistență juridică la cerere sau cei înscriși nu pot răspunde solicitării, oficiul teritorial desemnează din oficiu un avocat din rândul celor care nu sînt înscriși în lista avocaților care acordă asistență juridică la cerere al cărui birou își are sediul în raza de activitate a oficiului teritorial respectiv.*

La caz se atestă că obiectul excepției de neconstituționalitate face parte din categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin.(1) lit. a) din Constituție, excepția este ridicată de către reclamantul Tudor Donos, care este parte a prezentului litigiu, iar prevederile menționate supra sunt aplicabile cauzei.

Totodată, s-a constatat că o hotărâre anterioară a Curții Constituționale, având ca obiect prevederile invocate de solicitant nu există, motiv din care cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate urmează a fi admisă.

Este de menționat că cererea de sesizare a Curții Constituționale privind verificarea constituționalității normelor indicate supra, depusă de Tudor Donos constituie o prerogativă a părții din proces.

Prin urmare, prevederile legale a căror control constituțional se solicită de către Tudor Donos sunt pertinente soluționării litigiului dedus judecății, or, excepția de neconstituționalitate este ridicată asupra prevederilor art.35 alin.(1) din Legea nr.1260 din 19.07.2002 „cu privire la avocatură” și articolul 31¹ alin. (1) din Legea cu privire la asistența juridică garantată de stat, urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei.

În urma celor relatate, judecătorul ajunge la concluzia de a admite cererea depusă de Tudor Donos privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art.35 alin.(1) din Legea nr.1260 din 19.07.2002 „cu privire la avocatură” și articolul 31¹ alin. (1) din Legea cu privire la asistența juridică garantată de stat, și sesizarea Curții Constituționale referitor la excepția de neconstituționalitate, cu amânarea examinării cauzei până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate.

În conformitate cu prevederile art. 12¹ CPC, art. 230 Cod Administrativ, judecătorul,

dispune:

Cererea înaintată de Tudor Donos, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, *se admite.*

Se transmite Curții Constituționale sesizarea depusă de Tudor Donos privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art.35 alin.(1) din Legea nr.1260 din 19.07.2002 cu privire la avocatură și articolul 31¹ alin. (1) din Legea cu privire la asistența juridică garantată de stat.

Se amână examinarea cauzei de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de Tudor Donos împotriva Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat, persoane terțe Ministerul Justiției al RM, Victor Grijuc, Nicolae Guminiuk, cu privire la contestarea actului administrativ, până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Judecător

Copia corespunde originalului

Igor Barbacaru